

МВС УКРАЇНИ

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ЛУГАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
імені Е.О. Дідоренка**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
Луганського державного
університету внутрішніх справ
імені Е.О. Дідоренка

_____ **Микола КАРЧЕВСЬКИЙ**

«__» _____ 2021 року

ПРОГРАМА

вступного іспиту з історії України

(для кандидатів на здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальностями 081 «Право», 262 «Правоохоронна діяльність»)

Обговорено та схвалено вченою радою
ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка

Сєвєродонецьк, 2021

Програма складена на підставі затвердженої Міністерством освіти та науки України навчальної програми з історії України для загальноосвітніх шкіл і вона відповідає вимогам вступних іспитів до вищих навчальних закладів.

Мета вступного іспиту з історії України – оцінювання знань та вмінь випускників загальноосвітніх навчальних закладів:

- про основні політичні, соціально-економічні, культурні події та видатних історичних діячів;
- встановлення та розкриття причинно-наслідкових зв'язків між подіями та явищами;
- навички роботи з різними джерелами інформації;
- визначення хронологічних меж соціально-економічних і політичних подій, їх змісту та послідовності;
- співвіднесення одиничних фактів і типових загальних явищ;
- групування (класифікація) фактів за вказаною ознакою;
- позначення на картосхемах місця історичних подій;
- визначення найважливіших змін, що відбувалися й відбуваються в житті людства;
- знання історичних понять і термінів та їх визначень;

Знання історичних постатей, пам'яток і документів.

Загальна кількість завдань роботи – 60, які за формою і змістом відповідають специфікації тесту зовнішнього незалежного оцінювання та охоплюють усі періоди історії України.

Відповідно до вимог зовнішнього оцінювання тест складається із чотирьох типів завдань. Оцінювання відповідей на завдання тесту з історії України вступного іспиту 2020 року в ЛДУВС ім. Е.О Дідоренка здійснюється за наступною системою.

Завдання з вибором однієї правильної відповіді.

Завдання цієї частини (1-23 та 31-53) мають по чотири варіанти відповідей, із яких необхідно вибрати лише одну правильну.

Завдання на встановлення відповідностей.

У завданнях цього типу (24-26 та 54-56) необхідно до кожного із чотирьох варіантів, позначених цифрами, вибрати один правильний варіант із позначених буквами (знайти «логічну пару»). За кожну встановлену відповідність нараховується один бал. 0 балів, виставляється у випадку, коли не вказано жодної правильної «логічної пари» або відсутня відповідь на завдання.

Завдання на встановлення послідовності.

У тестових завданнях цього типу (27-28 та 57-58) необхідно розташувати наведені чотири події у хронологічній послідовності. Перша подія позначається буквою А, друга – Б і т. д. При цьому: якщо правильно встановлена послідовність на всі події – виставляється 3 бали; 2 бали – якщо вказані перша і остання події; 1 бал – якщо вказано першу або останню подію; 0 балів, якщо відповіді неправильні або відповідь на завдання відсутня.

Завдання на обрання декількох правильних відповідей.

У завданнях цього типу (29-30 та 59-60) необхідно обрати три правильних відповіді із семи варіантів відповідей, позначених цифрами. Перша

подія позначається цифрою 1, друга – 2, третя – 7 і т. д. За кожен правильну відповідь (цифру) нараховується 1 бал. 0 балів, якщо не вказано жодної правильної відповіді (цифри) або відповідь на завдання відсутня.

Програма включає спеціальний бланк («Бланк відповідей на тестові завдання вступного іспиту з історії України 2020 року в ЛДУВС ім. Е.О Дідоренка» Форма.1), в якому за відповідною формою абітурієнтом мають бути проставлені відповіді на запропоновані тестові завдання.

Максимальна кількість балів, що може бути отримана за виконання кожного з наданих варіантів тестових завдань – 94 бали. Для встановлення рейтингового балу користуються **Таблицею переведення тестових балів у рейтингову шкалу (100-200 балів)**

На виконання роботи відведено 150 хвилин.

Форма 1.

**Оцінювання відповідей на тестові завдання
вступного іспиту з історії України 2020 року
в ЛДУВС ім. Е.О Дідоренка**

№ завдання	Максимальний бал	№ завдання	Максимальний бал
1	1	31	1
2	1	32	1
3	1	33	1
4	1	34	1
5	1	35	1
6	1	36	1
7	1	37	1
8	1	38	1
9	1	39	1
10	1	40	1
11	1	41	1
12	1	42	1
13	1	43	1
14	1	44	1
15	1	45	1
16	1	46	1
17	1	47	1
18	1	48	1
19	1	49	1
20	1	50	1
21	1	51	1
22	1	52	1
23	1	53	1

24	4	54	4
25	4	55	4
26	4	56	4
27	3	57	3
28	3	58	3
29	3	59	3
30	3	60	3

Таблиця переведення тестових балів у рейтингову шкалу (100-200 балів)

Максимальна кількість тестових балів – 94.

Пороговий бал «склав/не склав» – 27 балів (мінімальний рейтинговий бал – 100 балів).

Максимальний рейтинговий бал – 200 балів.

Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100-200 балів	Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100-200 балів	Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100-200 балів	Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100-200 балів
0	не склав	25	100	50	159	75	184
1	не склав	26	103	51	160	76	185
2	не склав	27	106	52	161	77	186
3	не склав	28	109	53	162	78	187
4	не склав	29	113	54	164	79	188
5	не склав	30	116	55	165	80	189
6	не склав	31	120	56	166	81	190
7	не склав	32	123	57	167	82	190,5
8	не склав	33	126	58	168	83	191
9	не склав	34	129	59	169	84	192
10	не склав	35	132	60	170	85	193
11	не склав	36	135	61	171	86	194
12	не склав	37	137	62	172	87	195
13	не склав	38	139	63	173	88	195,5
14	не склав	39	141	64	174	89	196
15	не склав	40	143	65	175	90	197
16	не склав	41	145	66	176	91	198
17	не склав	42	147	67	177	92	198,5
18	не склав	43	149	68	178	93	199
19	не склав	44	150	69	179	94	200
20	не склав	45	152	70	180		
21	не склав	46	153	71	181		
22	не склав	47	155	72	182		
23	не склав	48	156	73	183		
24	не склав	49	157	74	183,5		

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

1. СТАРОДАВНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Поява та розселення людей на території України. Поширення землеробства й скотарства на землях України. Трипільська культура. Кочівники за раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та Криму. Велике переселення народів. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян.

2. ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТОК КИЇВСЬКОЇ РУСІ

Слов'яни під час Великого переселення народів. Розселення племінних союзів східних слов'ян VIII-IX ст. на території сучасної України. Сусіди східнослов'янських племен. Етнічні й державотворчі процеси в період утворення Київської держави.

Походження назви «Русь». Князювання Аскольда. Правління Олега. Князь Ігор. Походи проти Візантії.

Княгиня Ольга, її реформи. Прихід Святослава до влади. Похід проти Хозарського каганату. Балканські походи.

Суспільний устрій Київської держави у IX-X ст. Склад та заняття населення. Життя людей у селі. Міста і міське життя.

3. КИЇВСЬКА ДЕРЖАВА НАПРИКІНЦІ X – У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XI ст.

Початок правління князя Володимира. Територіальне зростання Київської держави. Запровадження християнства як державної релігії. Внутрішня і зовнішня політика Володимира.

Міжусобна боротьба між синами Володимира Великого. Утвердження Ярослава в Києві.

Розбудова Києва. «Руська правда». Церковне та культурно-освітнє життя. Відносини з іншими державами.

Політичний устрій. Основні верстви населення. Феодалні відносини та землеволодіння. Залежність селян і повинності. Розвиток сільського господарства, ремесел, торгівлі. Міста. Гроші.

Розвиток української мови та писемності. Школи. Усна народна творчість. Архітектура. Малярство. Музична творчість.

4. КИЇВСЬКА ДЕРЖАВА У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XI – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIII ст.

Київська держава за часів правління Ярославичів. Боротьба між Ярославичами за київський престол. Любецький з'їзд князів.

Посилення великокнязівської влади за Володимира Мономаха, його внутрішня і зовнішня політика. Правління Мстислава Володимировича. Роздробленість Русі.

Політичний і соціально-економічний розвиток Київського і Переяславського князівств середини XII – першої половини XIII ст.

Політичний і соціально-економічний розвиток Чернігівського князівства середини XII – першої половини XIII ст. «Слово о полку Ігоревім» – історичне джерело і літературна пам'ятка Давньої Русі.

Політичний і соціально-економічний розвиток Галицького і Волинського князівств. Піднесення Галицького князівства за Володимира та Ярослава Осмомисла.

Освіта. Наука. Усна народна творчість.

Книжні пам'ятки. Літописання. Архітектура та мистецтво. Історичне значення Київської держави

5. ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА. МОНГОЛЬСЬКА НАВАЛА.

Утворення Галицько-Волинської держави за Романа Мстиславича. Боротьба синів Романа Мстиславича за відродження Галицько-Волинської держави.

Перший похід монголів на Русь. Вторгнення хана Батия на українські землі. Утворення Золотої Орди.

Внутрішня та зовнішня політика князя Данила Романовича. Коронація Данила. Наступники Данила Романовича.

Правління короля Юрія I. Останні галицько-волинські князі. Боротьба Польщі, Угорщини та Литви за землі Галицько-Волинської держави в 40-80-ті роки XIV ст. Волинь за правління Любарта.

Особливості розвитку культури Галицько-Волинської держави. Освіта. Літописання. Архітектура та образотворче мистецтво.

Історичне значення Галицько-Волинської держави.

6. ЛИТОВСЬКО-РУСЬКА ДЕРЖАВА. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО ТА ІНШИХ ДЕРЖАВ (У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIV ст. – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVI ст.)

Поширення влади польського короля на Галичину, а Великого князівства Литовського – на інші українські землі. Суспільно-політичний устрій Великого князівства Литовського. Кревська унія.

Політика великого князя литовського Вітовта щодо українських земель. Виступ литовсько-руської знаті на чолі з князем Свидригайлом. Відновлення та остаточна ліквідація Київського і Волинського удільних князівств.

Закарпаття під владою Угорщини. Буковина у складі Молдовського князівства. Завоювання Московською державою Чернігово-Сіверських земель.

Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Османської імперії. Початок татарських походів на українські землі.

Соціальна структура суспільства. Панівні верстви населення, їхнє повсякденне життя. Князь В.-К. Острозький. Становище духівництва та церковні відносини.

Сільське господарство. Становище і повсякденне життя селянства. Зростання міст. Магдебурзьке право Міське населення та його спосіб життя. Розвиток ремесел і торгівлі.

Особливості розвитку культури українських земель у другій половині XIV-XV ст. Освіта. Юрій із Дрогобича. Початок українського книговидання. Швайпольт Фіоль. Архітектура й містобудування. Малярство та книжкова мініатюра.

7. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVI ст.

Соціальна структура українського суспільства та економічне життя. Князі, пани й дрібна шляхта. Становище непривілейованих груп населення. Виникнення українського козацтва.

Передумови Люблінської унії. Люблінський сейм 1569 р. Суспільно-політичні зміни в українських землях після Люблінської унії.

Реформаційні та контрреформаційні рухи в Україні. Православні братства. Львівська братська школа.

Становище церкви. Розвиток полемічної літератури. Церковні собори в Бересті 1596 р., утворення греко-католицької церкви.

Виникнення Запорізької Січі. Д. Вишневецький. Життя та побут козаків. Військове мистецтво козацтва. Утворення реєстрового козацтва. Повстання 1591-1596 рр.

Умови розвитку культури. Розвиток української мови. Шкільництво. Острозька академія. Рукописна книга та книговидання.

Архітектура й містобудування. Образотворче та декоративно-ужиткове мистецтво.

8. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVII ст.

Зростання магнатського землеволодіння. Поширення фільварків. Розвиток товарного виробництва. Міста. Становище селян та міщан.

Вплив Берестейської унії на церковне життя в Україні. Становище церков. Морські походи козаків. Гетьман П. Конашевич-Сагайдачний. Участь українського козацтва у Хотинській війні.

Козацько-польський збройний конфлікт 1625 р. «Тарасова ніч». Повстання Т. Федоровича, І. Сулими. Національно-визвольне повстання 1637-1638 рр.

Митрополит П. Могила. Шкільництво. Утворення Києво-Могилянської академії. Література. Книговидання. Театр. Література. Музика. Архітектура та образотворче мистецтво.

9. НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНА ВІЙНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ПІД ПРОВОДОМ Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО СЕРЕДИНИ XVII ст.

Передумови Національно-визвольної війни. Б. Хмельницький, його сподвижники. Битви на Жовтих Водах, під Корсунем та Пилявцями. Визвольний похід українського війська в Галичину. Програма розбудови Української козацької держави.

Збаразько-Зборівська кампанія. Укладення Зборівської угоди. Берестецька битва. Білоцерківський мирний договір.

Утворення української козацької держави – Гетьманщини. Політичний та адміністративно-територіальний устрій. Фінансова система та судочинство. Українська армія. Зміни в соціально-економічному житті українського народу.

Молдовські походи Б. Хмельницького. Батозька битва. Жванецька облога. Внутрішньо- і зовнішньополітичне становище Гетьманщини наприкінці 1653 р.

Українські землі в системі міжнародних відносин. Місце Гетьманщини в міжнародних відносинах тогочасної Європи. Зовнішня політика Гетьманщини. Відносини між Українською державою і Московією. Українсько-московська міждержавна угода 1654 р. Воєнні дії в 1654-1655 рр.

10. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПРИКІНЦІ 50-х – у 80-ті роки XVII ст.

Віленське перемир'я. Зміна зовнішньополітичної орієнтації Б.Хмельницького. Дії українського війська в Польщі 1656-1657 рр. Б. Хмельницький – політик та дипломат. Становище в Гетьманщині після смерті Б. Хмельницького.

Гетьман І. Виговський, його зовнішня та внутрішня політика. Гадяцька угода 1658 р. Московсько-українська війна 1658-1659 рр.

Переяславський договір 1659 р. Чуднівська кампанія 1660 р. та укладення Слободищенської угоди. Боротьба за владу на Лівобережній Україні. Андрусівське перемир'я 1667р.

Гетьман П. Дорошенко, його боротьба за об'єднання України. Чигиринські походи турецько-татарського війська. Бахчисарайський мир. Занепад Правобережжя, його перехід під владу Польщі.

Адміністративно-територіальний устрій Лівобережної Гетьманщини. Органи влади. Заходи гетьманів щодо захисту державних інтересів Гетьманщини. Соціальний устрій.

Слобідська Україна в другій половині XVII ст. Заснування слобідських міст. Адміністративно-політичний та соціальний устрій.

Запорізька Січ у складі Гетьманщини. Участь запорожців у війнах проти Польщі, Османської імперії та Кримського ханства. Політика уряду Московії щодо Запорізької Січі.

Господарське, культурне та церковне життя в українських землях. Землеволодіння. Сільське господарство, ремесло, промисли, торгівля. Становище церкви.

11. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПРИКІНЦІ XVII – У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVIII ст.

Гетьманщина наприкінці XVII – на початку XVIII ст. «Вічний мир». Перший Кримський похід. Обрання гетьманом І. Мазепи. Коломацькі статті 1687 р. Зовнішня та внутрішня політика гетьмана І. Мазепи.

Правобережна Україна наприкінці XVII – на початку XVIII ст. Відродження козацького устрою на Правобережній Україні. Повстання С. Палія.

Україна в подіях Північної війни. Українсько-шведський союз. Военно-політичні акції російського царя проти українців.

Полтавська битва. Гетьман І. Мазепа в історії України. К. Гордієнко.

Становище в Україні після Полтавської битви. Наступ царату на українську культуру. Заходи щодо економіки Гетьманщини. П. Орлик і його Конституція.

Гетьман І. Скоропадський. Діяльність Малоросійської колегії. П. Полуботок. Відновлення гетьманства. «Рішительні пункти». Гетьман Д. Апостол, його реформи. «Правління гетьманського уряду».

Особливості розвитку культури. Освіта і друкарство. Києво-Могилянська академія. Розвиток літератури: поезія, богословські твори, літописна та історична проза. Графіка. Живопис. Музика. Театр. Архітектура. Скульптура.

12. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVIII ст.

Гетьман К. Розумовський, його діяльність. Остаточна ліквідація гетьманства. Діяльність П. Рум'янцева в Лівобережній Україні. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Ліквідація решток автономного устрою Гетьманщини.

Соціально-політичне та економічне становище в Правобережній Україні. Розгортання гайдамацького руху. Коліївщина. М. Залізняк. Зміни у політичному становищі правобережних земель.

Соціально-політичне та економічне становище в Галичині, на Буковині та Закарпатті. Опришківський рух. Поділи Речі Посполитої. Зміни у політичному становищі західноукраїнських земель.

Адміністративно-територіальний поділ та освоєння запорізьких земель Нової (Підпільненської) Січі. Ліквідація Запорізької Січі. П. Калнишевський. Доля запорожців після ліквідації Запорізької Січі. Заселення Південної України. Кримське ханство в XVIII ст. Приєднання Криму до Росії.

Особливості розвитку культури в другій половині XVIII ст. Освіта. Внесок Києво-Могилянської академії в культурно-освітній розвиток. Книговидання та розвиток літератури. Розвиток філософських ідей. Г. Сковорода. Природничі науки. Музика. Театр. Архітектура. Скульптура. Графіка. Живопис. Повсякденне життя.

13. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ НАПРИКІНЦІ XVIII – У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.

Українські землі у складі Російської імперії: адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ. Національне та соціальне становище українського населення. Проникнення буржуазних рис повсякденного життя у побут мешканців міста і села. Життя великих міст.

Вплив міжнародних відносин на розвиток українських земель в першій третині XIX ст. Україна в Російсько-турецькій війні 1806-1812 рр. та Російсько-французькій війні 1812 р. Азовське козацьке військо.

Початок національного відродження. Національна ідея в суспільно-політичному русі України. «Історія русів». Українська автономістська ідея.

Новгород-Сіверський гурток. Українське культурне відродження на Слобожанщині.

14. ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ АВСТРІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ НАПРИКІНЦІ XVIII – У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.

Включення західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії: адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ. Політика австрійського уряду щодо українців. Національне та соціальне становище українського населення. Зміни у побуті, стилі та традиціях життя міста і села.

Поширення ідей Просвітництва у Західній Україні. Пробудження національного життя. Українська національна ідея в середовищі греко-католицьких священиків. «Руська трійця».

15. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЖИТТЯ НАРОДУ ТА УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ РУХ У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.

Сільське господарство. Початок промислової революції. Формування фабрично-заводської промисловості. Міста. Розвиток внутрішньої торгівлі. Місце України в зовнішній торгівлі Російської імперії.

Повсякденне життя. Соціально-економічне становище українського населення під владою Австрійської та Російської імперій і соціальні рухи. Форми й характер протесту козаків, селян та військових поселенців.

Селянські виступи під проводом У. Кармелюка. «Київська козаччина» 1855 р. Селянські виступи в Галичині, Буковині, Закарпатті. Утворення Кирило-Мефодіївського братства. Програмні документи й громадсько-політична діяльність братчиків. Місце Т. Шевченка в українському національному відродженні. П. Куліш. М. Костомаров. Риси ментальнісних установок, що відрізняли українців від сусідніх національних спільнот: поляків і росіян.

Національно-визвольний рух на західноукраїнських землях під час революції 1848-1849 рр. в Австрійській імперії. Зв'язки діячів українського руху Наддніпрянщини з лідерами чеського і південнослов'янського відродження. Утворення та діяльність Головної руської ради. Українське питання на Слов'янському з'їзді у Празі. Участь українців у виборах до австрійського парламенту

16. КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ В УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ НАПРИКІНЦІ XVIII – У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.

Особливості розвитку культури. Капіталізація і її вплив на культуру. Освіта. Київський та Харківський університети. Гімназії. Рішельєвський та Ніжинський ліцеї. Наука. Видатні вчені.

Нова українська література і театр як відображення тенденцій суспільного розвитку. Т. Шевченко, І. Котляревський, Г. Квітка-Основ'яненко, П. Гулак-Артемівський, Є.Гребінка.

Музика, образотворче мистецтво і архітектура в пошуках українського мистецького стилю.

Традиційно-побутова культура у селі та місті. Релігійне життя. Доля української жінки.

17. НАДДНІПРЯНСЬКА УКРАЇНА У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ ст.

Реформи 1860 – 1870-х рр. і процеси модернізації в Україні.

Поширення вільнонайманої праці. Розвиток промисловості. Особливості індустріалізації в Україні. Розвиток міст і сіл. Розширення внутрішнього ринку. Торгівля. Українські підприємці. Родини Яхненків і Симиренків.

Початок громадівського руху наприкінці 50-х – у 60-х роках ХІХ ст. Київська та інші громади. Журнал «Основа». В. Антонович. Валуєвський циркуляр.

Відродження громадівського руху в 70-90-х роках. Громадівський рух. «Південно-Західний відділ Російського географічного товариства». «Київський телеграф». Емський указ. Російський громадсько-політичний рух народників в українських землях.

18. ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ АВСТРІЙСЬКОЇ (АВСТРО-УГОРСЬКОЇ) ІМПЕРІЇ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ ст.

Зіткнення російської, польської, німецької і австрійської національних ідей на українських землях. Українське питання, його головні засади і принципи. Україна в геополітичних стратегіях Росії, Німеччини, Австро-Угорщини. Хлопомани і народовці.

Москвофільство і малоросійство.

Подвійна лояльність української еліти.

Український соціалізм. М. Драгоманов.

Націонал-демократична течія – галицькі народовці і київські старогромадівці. Ідея територіалізму – патріотизму землі та концепт «українська політична нація». Національний соціал-демократизм. Участь представників різних етносів в українському визвольному русі.

Вплив аграрної реформи уряду Франца-Йосифа 1848 р. на розвиток економіки у західноукраїнських землях. Трудова міграція.

Основні течії суспільно-політичного руху в 50-60-х роках ХІХ ст. на західноукраїнських землях: москвофіли та народовці. Культурно-освітнє товариство «Просвіта». Польське повстання 1863-1864 рр. і Україна.

Діяльність галицьких народовців у другій половині 70-х – 90-ті роки ХІХ ст. Розгортання руху народовців на Буковині та в Закарпатті.

Радикальний рух у Галичині. «Новоєрівська» політика народовців. О. Барвінський та О. Кониський. Утворення першої політичної партії в Україні (РУРП). І. Франко. Утворення УНДП та УСДП. Самостійницька позиція партій Західної України. Українці в Галицькому сеймі та Австрійському парламенті.

19. КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНИ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ ст.

Особливості розвитку української культури. Освіта. Недільні школи в Наддніпрянській Україні. Вищі навчальні заклади. Новоросійський університет.

Наука. Наукові товариства. М. Грушевський.

Література. Драматургія. Архітектура та містобудування. Живопис. Музика. Музеї. Українські підприємці-благодійники. Родини Терещенків та Харитоненків.

Фольклор та декоративно-ужиткове мистецтво. Повсякденне життя: звичаї, традиції, побут. Зміни у житті українських жінок. Особливості релігійного життя.

20. УКРАЇНА НА ПОЧАТКУ ХХ ст.

Україна у складі Росії та Австро-Угорщини. Місце української економіки в господарському житті двох імперій. Економічна криза 1900-1903 рр. Утворення монополістичних об'єднань. Вітчизняний та іноземний капітал в економіці українських земель. Стан українського підприємництва. Індустріальна модернізація.

Становище населення. Суперечливі процеси модернізації повсякденного життя. Доля жінки. Посилення міграції українського селянства.

Проблеми становлення та консолідації української нації. Процес політизації українського суспільства та визвольного руху. Українські й загальноросійські політичні партії. Революційна українська партія (РУП). М. Міхновський. В. Липинський і український консерватизм.

Події російської революції 1905-1907 рр. в Україні. Українська громада у Державній думі. Земельна реформа П. Столипіна та її вплив на українські землі. Розвиток культури на початку ХХ ст. Освіта. Наука. Видатні вчені. Українська преса та видавництва.

Здобутки майстрів літератури та мистецтва.

Зміни у побуті та звичаях українців. Діяльність національних і спортивно-фізкультурних організацій «Сокіл» і «Січ».

Духовні цінності українців. Церковне життя.

21. УКРАЇНА В ПЕРШІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ.

Україна в геополітичних планах країн Антанти і Троїстого союзу. Ставлення населення і політиків до війни. Заснування Головної української ради. Союз визволення України. Формування легіону Українських січових стрільців.

Воєнні дії на території України у 1914 р. Захоплення російськими військами Східної Галичини та Північної Буковини.

Воєнні дії на території України в 1915-1917 рр. Посилення економічної та політичної кризи в Російській та Австро-Угорській імперіях. Життя на фронті й у тилу. Життя жінок у роки війни.

22. УКРАЇНЬСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ

Початок Української революції. Політичні партії. Утворення Центральної Ради, її склад і політична програма. Початок українзації армії.

Український національний Конгрес. I і II Універсали Центральної Ради. Зміни у політичних настроях, економічному та соціальному становищі

населення. Загострення конфлікту Центральної Ради з Тимчасовим урядом Росії.

III Універсал. Проголошення УНР. Всеукраїнський з'їзд Рад. Боротьба більшовиків із УЦР. IV Універсал. Руйнація звичайного повсякденного способу життя і настрої населення в умовах загострення політичного протистояння. Розпад армії.

23. УКРАЇНЬКА В БОРОТЬБІ ЗА ЗБЕРЕЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ (1918 – 1921 РР.)

Мирний договір у Брест-Литовську. Вступ військ Німеччини та Австро-Угорщини на територію УНР. Гетьманський переворот. П. Скоропадський. Внутрішня та зовнішня політика Української Держави і ставлення до неї в суспільстві. Анулювання Брестського миру і наступ військ РСФРР на Україну.

Утворення Директорії. Відновлення УНР в умовах збройного конфлікту з радянською Росією. С. Петлюра. Трудовий конгрес. Отаманщина. Військові поразки УНР. Боротьба з денікінцями. Об'єднання українських армій. Психологічний клімат у суспільстві, знецінення людського життя.

Проголошення ЗУНР. Є. Петрушевич. Створення УГА. Злука УНР і ЗУНР. Українсько-польська війна. Поглинення Північної Буковини, Бессарабії та Закарпаття іноземними державами.

Запровадження радянської державності та її характер. Х. Раковський. Білий та червоний терор. Повстанський рух. Н. Махно. Падіння радянської влади у 1919 р. та її відновлення.

Формальне визнання радянською Росією незалежності УСРР. Політика «воєнного комунізму».

Радянсько-польська війна і Україна. Варшавська угода. Польський режим і ставлення до нього населення. Подальший хід війни та її підсумки. Припинення боротьби регулярних українських військ.

Повстанські рухи, поразка українського визвольного руху, більшовицька окупація України. Уроки та наслідки державотворчих процесів.

24. УКРАЇНЬКА СРР В УМОВАХ НОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ (1921-1928 рр.)

Внутрішнє і міжнародне становище. Державний статус України в 1921-1922 рр. Утворення СРСР. Статус УСРР у складі Радянського Союзу. Голод 1921-1923 рр. Допомога радянських і зарубіжних організацій голодуючим. Впровадження непу в Україні. Економічне і соціальне життя населення в роки непу. Зміни в становищі жінок. Підсумки непу.

Політика влади у царині культури. «Українізація» (коренізація). Ставлення влади та населення до «українізації». Освіта. Кампанія з ліквідації неписьменності.

Релігійне життя в Україні. Формування нового укладу повсякденного життя і нової системи цінностей.

25. УТВЕРДЖЕННЯ ТОТАЛІТАРНОГО РЕЖИМУ В 1929 – 1939 РР.

Перехід до форсованої індустріалізації. Директивне господарювання. Запровадження п'ятирічок. Соціалістичне змагання. Життя і побут верств і груп населення.

Хлібозаготівельні кризи 1927-1929 рр. Перехід до суцільної колективізації. Розкуркулення. Доля приватних сільських господарів та їхніх господарств. Зміни у житті, побуті й психології селян.

Голодомор 1932-1933 рр. в Україні – геноцид українського народу. «Закон про п'ять колосків». Хлібозаготівлі та їх суть. Масштаби і наслідки голодомору. Демографічні втрати. Закон України «Про Голодомор 1932-1933 рр. в Україні». Зміни в соціальному складі населення. Формування партійно-бюрократичної номенклатури. Масові репресії. «Великий терор». Конституція УРСР 1937 р. Пропагандистський ідеал радянської людини. Зміни у масовій психології та свідомості населення.

Становище у галузі освіти. Досягнення науки та гальмівні чинники її розвитку. Література і мистецтво. «Розстріляне відродження». Політика держави щодо церкви та її наслідки. Ліквідація УАПЦ.

26. ЗАХІДНА УКРАЇНА В 1921-1939 рр.

Правовий статус Східної Галичини та українських північно-західних земель у складі Польщі. Осадництво. Промисловість і сільське господарство. Українська кооперація. Економічне і соціальне становище населення.

Політична ситуація. «Пацифікація». Розгортання українського націоналістичного руху. Утворення Української військової організації та Організації українських націоналістів. Прояви культурного життя.

Українські землі у складі Румунії. Економічне і соціальне становище українського населення. Діяльність українських політичних партій і рухів. Культурне життя.

Становище Закарпаття у складі Чехословаччини. Економічне, соціальне та культурне життя. Течії у громадсько-політичному житті українців: русофільство, русинство, українофільство. Карпатська Україна. «Карпатська Січ». А. Волошин.

27. Україна ПІД ЧАС ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (1939 – 1945 РР.)

Україна в геополітичних планах СРСР і Німеччини. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Вступ Червоної армії на територію Західної України. Радянізація західних областей України. Депортації. Становище в Україні в 1939 – у першій половині 1941 р.

Початок Великої Вітчизняної війни. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи та евакуація. Воєнні події 1941-1942 рр. Відновлення незалежності 30 червня 1941 р. Похідні групи. Окупація України.

Нацистський «новий порядок». Рух Опору. Радянські партизани. Діяльність ОУН та УПА.

Життя населення України в умовах окупації. Концтабори та масове знищення людей. Голокост. Українці – праведники світу. Остарбайтери. Життя в евакуації. Життя жінок і дітей.

Визволення України від німецької окупації. Визволення Києва. Звільнення Правобережної та Південної України. Внесок українців у перемогу антигітлерівської коаліції. Депортації з Криму в східні райони СРСР татар, греків, вірмен. Завершення вигнання окупантів з України.

Становище в західних областях. Завершення Великої Вітчизняної та Другої світової війни. Героїзм українського народу. Ціна перемоги. Освіта, наука, преса в роки війни. Література і мистецтво. Евакуація вузів і наукових установ та їх діяльність у радянському тилу. Література і мистецтво. Внесок діячів науки та культури у перемогу над Німеччиною та її союзниками.

28. УКРАЇНА В ПЕРШІ ПОВОЄННІ РОКИ (1945 – НА ПОЧАТКУ 50-х років)

Адміністративно-територіальні зміни. Україна в ООН та міжнародних організаціях. Внутрішньополітичне та економічне становище республіки. Відбудовчі процеси у господарстві. Голод 1946-1947 рр. Зміни в житті та побуті населення.

Відновлення політики радянзації в західних областях України. Придушення визвольного руху 1944-1954 рр. Життя населення в умовах протистояння радянської влади та ОУН і УПА. Становище церкви. Ліквідація УГКЦ.

Особливості суспільно-політичного життя. Відбудова і розвиток освіти. Наука.

Ідеологічні кампанії. Становище творчої інтелігенції. Література і мистецтво.

29. УКРАЇНА В УМОВАХ ДЕСТАЛІНІЗАЦІЇ (1953-1964 рр.)

Внутрішньополітичне становище України в середині 50-х років ХХ ст. Вхід Кримської області до складу УРСР. Стан промисловості та сільського господарства. Соціальне та економічне життя населення.

Участь українців у повстаннях у сталінських концтаборах 1953-1954 рр. ХХ з'їзд КПРС і початок лібералізації суспільного життя. Часткова реабілітація політичних в'язнів. М. Хрущов.

Зміни в управлінні господарством. Розвиток промисловості. Аграрна політика. Нові явища в соціальній сфері. Зрушення в повсякденному житті населення.

Науково-технічна революція. Реформи освіти. Здобутки науки. Відлига в українській літературі та в мистецтві. «Шістдесятництво» в українській культурі.

Зародження дисидентського руху в Україні, особливості та зв'язок з попередніми формами визвольного руху. Л. Лук'яненко, І. Кандиба, А. Горська, В. Чорновіл, І. Дзюба та ін. Антирелігійна державна політика радянської влади.

30. УКРАЇНА В ПЕРІОД ЗАГОСТРЕННЯ КРИЗИ РАДЯНСЬКОЇ СИСТЕМИ (1965 – 1989 РР.)

Конституція УРСР 1978 р. Державний і суспільний устрій УРСР. Статус Комуністичної партії. Русифікація. Спроби реформування економіки в другій половині 60-х років ХХ ст. Посилення бюрократичного централізму. Економічне становище УРСР у 70-х – на початку 80-х років ХХ ст. Матеріальний рівень життя населення.

Зміни в соціальній та національній структурі населення. Здобутки і проблеми розвитку соціальної сфери. Привілейоване становище партійно-державної номенклатури. Повсякденне життя населення.

Освіта. Здобутки і проблеми науки. Розвиток літератури. Форми діяльності дисидентів, їх політичні вимоги та боротьба за національне визволення. Суперечливі тенденції в розвитку українського мистецтва. Духовне життя і моральні цінності суспільства.

Активізація опозиційного руху в другій половині 60 – на початку 70-х років ХХ ст. Форми діяльності дисидентів, їхні політичні вимоги, боротьба за національне визволення.

31. РОЗПАД РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ ТА ВІДРОДЖЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ (1985-1991 рр.)

Перебудова та її особливості в Україні. Чорнобильська катастрофа. Стан економіки. Рівень життя населення. Розгортання страйкового руху.

Україна в умовах загальносвітових та європейських інтеграційних процесів і розпаду СРСР (1985-1991 рр.). Процеси демократизації українського суспільства за часів “перебудови”. Гласність та лібералізація. Зрушення у політичному житті України. Утворення громадських організацій і рухів. Формування багатопартійної системи.

Зростання соціальної активності населення. Формування національних громадських організацій і об’єднань. Релігійне відродження.

Вибори до Верховної Ради УРСР і місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Загострення політичного протистояння. Україна у загальносоюзних суспільно-політичних процесах у першій половині 1991 р. Спроба державного перевороту в СРСР. ДКНС і українське суспільство.

Проголошення незалежності України, Референдум 1 грудня 1991 р. і вибори Президента України.

32. СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ ЯК НЕЗАЛЕЖНОЇ ДЕРЖАВИ

Державотворчі процеси: особливості розбудови законодавчої, виконавчої та судової влади в Україні. Становлення інституту президентства в Україні. Формування партійно-політичної системи.

Заснування Збройних сил. Дострокові вибори до Верховної Ради та вибори Президента України.

Прийняття державної символіки, формування Інституту громадянства. Ухвалення Конституції 1996 р. та змін до неї.

Стан економіки після розпаду СРСР. Реформування економіки. Роздержавлення, приватизація. Фінансова система України. Соціальне та

економічне становище населення. Приватизація засобів виробництва. Лібералізація цін. Грошова реформа. Диференціація суспільства.

Олігархічна система. Статус Криму. Рухи протесту на початку 2000-х рр. Помаранчева революція.

33. ТВОРЕННЯ НОВОЇ УКРАЇНИ

Суспільно-політичне життя України в 2005-2013 рр. Авторитарний режим В. Януковича. Революція Гідності. Небесна Сотня. Агресія Росії проти України. Анексія Криму. Президентські вибори 2014 р. Угода про асоціацію з Європейським Союзом (ЄС).

Бойові дії на сході України (квітень 2014 – 2015 рр.). Антитерористична операція. Реакція світової спільноти на агресію РФ. Процес мирного врегулювання: Мінські домовленості та «нормандська четвірка». Формування громадянського суспільства. Соціально-економічний розвиток України до і після 2014 р.

Євроінтеграційний поступ України: Угода про асоціацію між Україною та ЄС. Режим безвізового в'їзду в країни ЄС для громадян України. Культура й духовність.

Література

Для підготовки до вступного іспиту з історії України рекомендується використовувати посібники та підручники з історії України, рекомендовані Міністерством освіти і науки України за програмою 11-річної школи, зокрема:

1. Лях Р., Темірова Н. Історія України: Підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2003. – 192 с.
2. Свідерський Ю.Ю., Ладиченко Т.В. Романишин Н.Ю. Історія України: Підручник для 7 кл. – К.: Грамота, 2007. – 272 с.: іл.
3. Смолій В.А. Історія України: Підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. / В.А.Смолій, В.С.Степанков. – К.: Генеза, 2007. – 224 с.: іл., карти.
4. Гісем О.В., Мартинюк О.О. Історія України. 8 клас: Підручник для загальноосвіт. навч.закл. / О.В.Гісем, О.О.Мартинюк. – Х.: АН ГРО плюс, 2008. – 256 с.: іл.
5. Швидько Г.К. Історія України, XVI-XVIII ст.: підруч. для 8-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / Г.К.Швидько. – К.: Генеза, 2008. – 336 с.: іл., карти.
6. Гупан Н. М., Пометун О. І. Новітня історія України: 1914-1939: 10 кл.: Навч. посіб. – К.: А.С.К., 2003.
7. Струкевич О.К. Історія України: Підручн. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / О.К.Струкевич. – К.: Грамота, 2009. – 288 с.: іл.
8. Турченко Ф.Г. історія України.: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Ф.Г.Турченко, В.М.Мороко. - 2-ге вид. – К.: Генеза, 2011. – 352 с.: іл., карти.
9. Реєнт О. Історія України: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О. Реєнт, О. Малій. – К.: Генеза, 2009. – 240 с.: іл., карти.
10. Реєнт О.П., Малій О.В. Історія України: Підручн. для 10 класу загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2010. – 240 с.

11. Турченко Ф.Г. Новітня історія України. Частина перша. 1914-1939. Підруч. для 10-го кл. серед. загальноосвіт. навч. закл. / Ф.Г.Турченко. – Вид. 3-тє, виправл. та допов. – К.: Генеза, 2003. – 352 с.: іл.

12. Турченко Ф.Г. Новітня історія України (1939 - початок ХХІ ст.): Підручник для 11-го кл. серед. загальноосв. навч. закл. / Ф.Г.Турченко, П.П.Панченко, С.М.Тимченко. – Вид. 5-тє, доопрац. й допов. – К.: Генеза, 2006. – 384 с.: іл., карти.

13. Свідерський Ю. Ю Давня і середньовічна історія України – Ч. I. / Ю. Ю. Свідерський, В. М. Окаринський. – Тернопіль: Астон, 2007. – 368 с.

14. Коріненко П. С. Новітня історія України (1939 – 2007 рр.). / П. С. Коріненко, М. В. Бармак, В. Д. Терещенко – Ч. IV. – Тернопіль: Видавництво Астон, 2007. – 400 с.

15. Касьянов Г. В. Україна 1991–2007: нариси новітньої історії / Г. В. Касьянов. – К.: Наш час, 2008. – 432 с.

Посібники

1. Гісем О.В. Історія України. Збірник типових тестових завдань: навч. посіб. / О.В.Гісем, О.О.Мартинюк. – К.: Український центр підготовки абітурієнтів, 2013. – 208с.

2. Гісем О.В., Мартинюк О.О. Історія України. 10-11 класи: Наочний довідник / О.В.Гісем, О.О.Мартинюк. – К.; Х.: Веста, 2007. – 152 с.

3. Островський В.В. Готуємося до зовнішнього незалежного оцінювання: збірник тестових завдань з історії України / В.В.Островський. – 2-ге видання, доповнене. – Тернопіль: Мандрівець, 2014. – 424 с.: іл.

4. Кульчицький С. В. Історія України: Довідник для абітурієнтів та школярів загальноосвітніх навчальних закладів. / С. В. Кульчицький, Ю. А. Мицик, В. С. Власов. – К.: Літера ЛТД, 2009. – 528 с.

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Періодизація та характеристика основних періодів історії України.
2. Палеоліт в Україні (основні етапи етногенезу, особливості побуту та суспільної самоорганізації).
3. Зародження духовного життя в палеоліті та мезоліті. Культура в період неоліту.
4. Мезоліт на території України: основні археологічні культури.
5. Племена Трипільської культури та їх місце в українській історії.
6. Неолітична революція і населення України.
7. Землеробські і скотарські народи доби бронзи на території України.
8. Кіммерійці в Україні.
9. Скіфи на території України: економіка, суспільний лад, культура.
10. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та Криму.
11. Боспорське царство: економіка, суспільний і політичний устрій, політична історія.

12. Участь населення України у Великому переселенні народів.
13. Готи, гуни та алани на території України у II – IV століттях н.е.
14. Союзи слов'янських племен у Подніпров'ї VII – початку IX століть.
15. Київська Русь за князювання Діра й Аскольда.
16. Київська Русь за князювання Олега та Ігоря.
17. Київська Русь за доби княгині Ольги.
18. Київська Русь за князювання Святослава Ігоревича.
19. Київська Русь за князювання Володимира Великого Святославича.
20. Культурний розвиток дохристиянської Київської Русі.
21. Київська Русь за правління великого князя Ярослава Мудрого.
22. Суспільний устрій Київської держави у IX-X ст.
23. Київська держава за синів Ярослава Мудрого.
24. Київська держава у другій половині XI – першій половині XIII ст.
25. Володимир Мономах та його княжіння на Русі.
26. Політична роздробленість Київської Русі та її наслідки.
27. Боротьба населення Південної та Південно-Західної Русі проти монголо-татар.
28. Утворення Галицько-Волинської держави.
29. Галицько-Волинська держава: економіка, суспільний лад, внутрішня і зовнішня політика.
30. Культурний розвиток дохристиянської Київської Русі.
31. Культурне життя Київської Русі після прийняття християнства.
32. Культурні особливості Галицького та Волинського князівств.
33. Українські землі у складі Великого князівства Литовського, Руського і Жемайтійського (ВКЛ) в XIV столітті.
34. Польська експансія на українські землі та опір українського народу їй у XIV столітті.
35. Політичне становище українських земель за правління великого князя Вітовта.
36. Українські землі у складі Угорщини, Османської імперії у XIV – XV століттях.
37. Московсько-литовські війни XV – початку XVI ст.
38. Опір українського народу турецько-кримській агресії наприкінці XV – VI столітті.
39. Соціальний устрій та господарське життя в Україні в XIV – XV століттях.
40. Культурне й церковне життя у другій половині XIV ст. – XV ст.
41. Розвиток української культури у XVI ст.
42. Люблінська унія та її вплив на життя українського народу.
43. Започаткування українського козацтва і Запорізької Січі.
44. Перші козацькі повстання 90-х років XVI ст.
45. Церква в Україні кінця XVI – першої третини XVII століть. Берестейська унія.
46. Вплив Берестейської церковної унії 1596 р. на українське суспільне та духовне життя.

47. Козацько-селянські рухи 20 – 30-х рр. XVII ст.
48. Освіта і наука України у XVI – першій половині XVII ст.
49. Передумови та початок Національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького.
50. Розгортання національно-визвольної боротьби в Україні 1648 – 1649 рр.
51. Утворення Української козацької держави – Гетьманщини.
52. Воєнно-політичні події в Україні 1650 – 1653 рр.
53. Українсько-московська угода 1654 р. Продовження Національно-визвольної війни в 1654 – 1657 рр.
54. Україна в роки правління гетьмана І. Виговського.
55. Правобережна та Лівобережна Гетьманщини в 60 – 80-х рр. XVII ст.
56. Лівобережна Гетьманщини в останній третині XVII століття.
57. Північна війна в Україні та її наслідки.
58. Поступове обмеження автономії Гетьманщини у XVIII столітті та її ліквідація.
59. Нова Січ та її значення для українського народу.
60. Національно-визвольна і антикріпосницька боротьба в Україні в середині та у другій половині XVIII ст.
61. Поділи Речі Посполитої у XVIII столітті та Україна.
62. Участь Росії у війнах XVIII століття проти Османської імперії. Завоювання Північного Причорномор'я та колонізація цих земель.
63. Основні особливості розвитку української культури XVIII ст.
64. Загальна характеристика становища українських земель наприкінці XVIII – у першій половині XIX століть.
65. Занепад кріпосницьких та зародження буржуазних відносин в Україні першої половини XIX століття.
66. Особливості промислового перевороту в Україні другої третини XIX століття.
67. Антикріпосницька боротьба трудящих в Україні першої половини та середини XIX століття.
68. Суспільно-політичний рух у Наддніпрянській Україні кінця XVIII – першої половини XIX століть.
69. Український визвольний рух на Наддніпрянщині першої половини XIX століття.
70. Соціально-економічне становище українських земель у складі Австрійської імперії кінця XVIII – першої половини XIX століть.
71. Антифеодальні рухи українства під владою Австрійської монархії кінця XVIII – першої половини XIX століть.
72. Українське національне відродження в західноукраїнських землях наприкінці XVIII – у першій половині XIX століть.
73. Революція 1848 – 1849 років в Австрійській імперії та український національно-визвольний рух.
74. Культурне життя на західноукраїнських землях в першій половині XIX ст. «Руська трійця».

75. Українська культура на території Подніпров'я в першій половині XIX століття: основні напрямки розвитку.

76. Формування модерної української нації за доби першої половини XIX ст.

77. Роль Т. Шевченка в розвитку української культури та національної свідомості.

78. Кримська війна і її наслідки для України.

79. Скасування кріпацтва в Наддніпрянській Україні та земельна реформа 1861 – 1881 років.

80. Реформи державного і місцевого управління в Наддніпрянській Україні 1860-х – 1870-х років.

81. Економічний розвиток Наддніпрянської України другої половини XIX століття.

82. Особливості індустріалізації українських земель у складі Австро-Угорщини другої половини XIX століття.

83. Національно-визвольний рух в Наддніпрянській Україні другої половини XIX століття.

84. Формування українських політичних партій на Галичині і Буковині та їх боротьба за інтереси українства в другій половині XIX століття.

85. Розвиток сільського господарства в Україні другої половини XIX століття.

86. Індустріалізація в Наддніпрянській Україні другої половини XIX століття.

87. Революційне народництво в Україні другої половини XIX століття.

88. Піднесення національно-визвольного руху на західноукраїнських землях у другій половині XIX століття.

89. Революційні рухи в Наддніпрянській Україні другої половини XIX століття.

90. Український національно-визвольний рух в Наддніпрянській Україні другої половини XIX століття.

91. Польський визвольний рух в Україні другої половини XIX століття та його вплив на українство.

92. Українська культура в другій половині XIX століття.

93. Українська культура і духовне життя на початку XX століття в Австрійській Україні.

94. Вплив індустріалізації на українську культуру та освіту другої половини XIX – початку XX ст.

95. Економічна криза 1900 – 1903 років та українське суспільство.

96. Загальноросійський визвольний рух в Наддніпрянській Україні 1900 – 1904 років.

97. Розвиток українського національного руху в Наддніпрянській Україні 1900 – 1904 років.

98. Економічне становище українства в Австро-Угорщині 1900 – 1914 років.

99. Україна в умовах революції 1905 – 1907 рр.: економіка, соціальні відносини, політична боротьба.
100. Наддніпрянська Україна 1907 – 1914 років: економіка, соціальні відносини, політичне життя.
101. Наростання національного руху в західноукраїнських землях 1900 – 1914 років.
102. Національна політика самодержавства в Україні 1900 – 1917 рр.
103. Вплив промислової індустріалізації на українську культуру початку ХХ століття.
104. Україна на початковому етапі Першої світової війни (серпень – грудень 1914 року).
105. Російській окупаційний режим у Галичині і Буковині. 1914 р. – початок 1917 р.
106. Воєнні дії на території України у 1915 – 1916 роках.
107. Визвольні рухи в Україні доби Першої світової війни.
108. Вплив Першої світової війни на економіку і етносоціальну структуру українського суспільства.
109. Причини, характер і рушійні сили Української революції 1917 – 1918 років.
110. Розвиток Української революції протягом березня – червня 1917 р.
111. Наростання політичної боротьби в Україні у липні – жовтні 1917 р.
112. Проголошення УНР та боротьба за владу в Україні протягом листопада – середини грудня 1917 року.
113. Боротьба Директорії УНР з радянської Росією за владу над Україною протягом першої половини 1919 року.
114. Інтервенція Антанти в Україну та її наслідки.
115. Війна радянської Росії з УНР та проголошення незалежності України.
116. Український Брестський мир та відновлення влади УЦР в Україні.
117. Західноукраїнська Народна Республіка.
118. Українська Держава П. Скоропадського.
119. Боротьба Української Директорії та Радянської Росії за владу в Україні наприкінці 1918 р. – червні 1919 р.
120. Воєнно-політичні події в Україні від червня 1919 року до квітня 1920 року.
121. Більшовицько-польська війна 1920 року і Україна.
122. Розгром військ Врангеля на півдні України у 1920 р.
123. Завершення громадянської війни в Україні (осінь 1920 року – грудень 1921 року).
124. Культурний розвиток України в період національно-визвольних змагань (1917–1921 рр.).
125. Вхідження України до СРСР та її статус у союзній державі.
126. Радянська Україна доби нової економічної політики.
127. Культура і духовне життя радянської України в роки непу.

128. Сталінська індустріалізація України та її етносоціальні та політичні наслідки (1928 – 1938 рр.).
129. Суцільна колективізація в Україні та її соціально-політичні наслідки.
130. Голодомори в Радянській Україні.
131. Громадсько-політичне життя в УСРР кінця 1920-х – 1930-ті роки.
132. Українські землі в складі Польщі між двома світовими війнами.
133. Українські землі в складі Румунії між світовими війнами.
134. Закарпаття у складі Чехословаччини.
135. Становище української культури в 1920–1930-х рр. «Розстріляне відродження».
136. Україна на початку Другої світової війни (вересень 1939 р. – червень 1941 р.).
137. Радянсько-німецькі договори 1939 р. і західноукраїнські землі.
138. Захоплення України військами Німеччини та її союзників.
139. Встановлення фашистського окупаційного режиму в Україні та його еволюція (червень 1941 р. – 1944 р.).
140. Антифашистський Рух Опору в Україні (червень 1941 р. – 1944 р.) та його внесок у перемогу над нацистами.
141. Вигнання військ Фашистського блоку та окупаційної адміністрації з України (1943 – 1944 рр.).
142. Становище української культури в роки Другої світової війни.
143. Україна в період повоєнної відбудови (1945 – 1953 рр.).
144. Радянська західних областей України після Другої світової війни.
145. Воєнно-політична боротьба в Західній Україні після Другої світової війни.
146. Культурне та духовне життя в Україні в роки повоєнної відбудови (друга половина 1940-х – початок 1950-х рр.)
147. Україна в першій половині 1950-х років.
148. Економіка України 1953 – 1964 років.
149. Суспільно-політичне життя і політична боротьба в Україні 1953 – 1964 років.
150. Культура і духовне життя в Україні 1953 – 1964 років.
151. Процес десталінізації в Україні, його позитивні сторони, непослідовність та обмеженість.
152. Зародження дисидентського руху в Україні другої половини 1950-х – першої половини 1960-х років.
153. Реформування української економіки у другій половині 1950-х – на початку 1960-х років.
154. Політико-ідеологічна криза радянської системи в Україні (1965 – 1985 рр.).
155. Життєвий рівень і культура українства 1965 – 1985 років.
156. Особливості економічного життя українського суспільства в 1965 – 1985 роках.
157. Опозиційний рух в Україні 1965 – 1972 рр.

158. Опозиційний рух в Україні 1972 – 1985 років.
159. Реформи М. Горбачова на Україні та їх соціально-економічні наслідки. Шахтарські страйки.
160. Піднесення визвольного руху в Україні доби здійснення політики «перебудови».
161. Економіка України у 1985 – 1991 роках.
162. Культура та духовне життя в Україні в середині 1960-х – на початку 1980-х рр.
163. Відновлення незалежності України і розпад СРСР. Декларація про державний суверенітет України і Акт проголошення незалежності України.
164. Економіка незалежної Української держави (1991 – 2016 рр.).
165. Суспільно-політичне життя в Україні доби відновленої незалежності (1991 – 2016 рр.).
166. Зовнішня політика урядів України на початковому етапі відновленої незалежності (1991 – 2004 рр.).
167. Культурне й релігійне життя в Україні доби відновленої незалежності (1991 – 2016 рр.).
168. Світова економічна криза 2008 – 2010 року в Україні та її соціально-політичні наслідки.
169. Суспільно-політична криза в Україні 2000 – 2001 рр. та її значення для демократизації українського суспільства.
170. Революційні події 2004 року і їх наслідки для українського народу.
171. Зовнішня політика урядів України у 2005 – 2013 рр.
172. Революція Гідності та Небесна Сотня: передумови, перебіг, наслідки.
173. Вибори Президента України та нового складу Верховної Ради України у 2014 році та їх наслідки.
174. Агресія Росії проти України. Анексія Криму.
175. Бойові дії на сході України (квітень 2014 – 2015 рр.). Антитерористична операція (весна 2014 р. – весна 2017 р.).
176. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух.
177. Мінські домовленості та «нормандська четвірка».
178. Україна і прискорення євроінтеграційних процесів після Революції Гідності.
179. Створення єдиної помісної Православної церкви України та підписання Томосу про автокефалію.
180. Тенденції розвитку культури років творення нової незалежної України.